

*Concept¹***Aardige, vaardige en waardige Feijenoorders***Manifest van het Pedagogisch Collectief Feijenoord (PCF)***1. Hand in hand**

We wisten elkaar steeds beter te vinden. We ontdekten bij elkaar een gezamenlijke passie en compassie voor de Feijenoordse jeugd. We zetten vanaf 2011 steeds meer dingen gezamenlijk op zoals wijkconferenties, pedagogische wijk safari's, Wereldkinderdag, Halloween, naschoolse- en vakantieactiviteiten, gesprekken over het leven en de toekomst van de Feijenoordse jeugd en activiteiten in het kader van de Rotterdam Children's Zone. We hebben hier heel wat bezoekers gehad, van het Rijk en de gemeente, vanuit de wetenschap tot en met experts uit Zweden. Op 19 november jl. troffen we elkaar weer op een Feijenoordse pedagogische wijkconferentie. Aan de hand van de methode van de 'pedagogische cirkels' spraken we over de kwaliteit van en onze aspiraties bij ons pedagogisch handelen jegens de jeugd in onze wijk. En we hadden een geanimeerd gesprek met Ron Bormans, CVB-voorzitter van de Hogeschool Rotterdam; daaruit bleek in elk geval dat de HRO en het PCF veel voor elkaar kunnen betekenen.

We beseften steeds dat we het ons niet konden veroorloven langs elkaar heen te werken willen we de jeugd van Feijenoord kwaliteit van leven meegeven voor nu en voor straks. En zo ging het steeds meer van hand in hand en geen woorden maar daden. Daarom besloten we deze groeiende samenwerking te versterken en te verduurzamen in de vorm van een Pedagogisch Collectief Feijenoord. Zodat we een steviger basis hebben voor de verbinding en samenwerking die voor de ontwikkeling van de Feijenoordse jeugd zo cruciaal is, voor een samenhangende en aanstekelijke pedagogische wijkprogrammering, om nieuwe initiatieven te ontplooiën en om anderen de gelegenheid te geven ons met raad, daad en geld te ondersteunen.

Wij, dat zijn de burgers, ouders en opvoeders, vrijwilligers, beroepskrachten in domeinen als de verloskunde en de kraamzorg, babyzorg, kinderopvang, peuterwerk, onderwijs, sport, de kunsten, de jeugd- en de gezondheidszorg, het jeugd welzijnswerk, de 'groene pedagogiek', de wijkpolitie, kerken en moskeeën, de (leer)bedrijven en de pedagogische ondernemers², kortom iedereen die zich dagelijks en direct inzet voor de jeugd. We houden van de Feijenoordse kinderen en jongeren; ze zijn onze inzet waard. We achten ons goed in staat hen te bieden wat ze nodig hebben maar we willen met elkaar meer voor hen betekenen. Met onze aanpak dienen we individuele, maatschappelijke en economische belangen. En we doen het ook voor de kwaliteit van óns leven: want de glimlach van een kind doet je beseffen dat je leeft.

2. Groeien en gedijen*a. Een veilige en uitdagende pedagogische omgeving*

Kinderen en jongeren groeien en gedijen als ze zich bewegen tussen hele goede mensen die elkaar kennen en weten te vinden. Ouders, familie en buurtgenoten. Babyzorgers, werkers in de kinderopvang en de peuterspeelzalen, leraren, sportcoaches, kunstenaars, jeugd- en jongerenwerkers, werkers in de jeugdzorg, leermeesters in de bedrijven en de grote hoeveelheid vrijwilligers. Zulke mensen willen we zijn want we doen er allemaal toe. Zodoende krijgen we het ook voor elkaar dat Feijenoord een wijk wordt waar je je kind graag op wilt laten groeien. We werken vanuit kernwaarden als veiligheid, vertrouwen, verantwoordelijkheid en uitdaging.

b. Jong geleerd, oud gedaan

¹ Dit is een groei- en gespreksdocument. De bedoeling is dat het van iedereen wordt. Het gesprek hierover wordt vervlochten in het proces dat medio 2016 tot een Pedagogisch Wijkprogramma Feijenoord moeten leiden. Met het oog op extern draagvlak wordt het ook voorgelegd en besproken met potentiële partners van het PCF. Het wordt in de loop van de tijd vast beknopter. En als het vastgesteld wordt dan is dat in de wetenschap dat iedereen het onderschrijft.

² Zoals Helderheid, Middenstip, Monteirogym, de Katrol, You-Atelier, CJV, Steensoep, Hockeyclub Feijenoord.

We richten ons op alle kinderen en jongeren in de wijk, vanaf de allervroegste leeftijd tot dat ze de jaren des ondersheids hebben bereikt. We creëren voor hen een hechte pedagogische structuur voor alle leeftijdsfasen, en zijn er goed van bewust dat de kwaliteit van leven in de babytijd het cruciaalst is in je verdere leven. Zoals de gemeente het formuleert: we dweilen en sluiten tevens de kraan.

c. Pedagogisch vakmanschap

We houden van de Feijenoordse kinderen en jongeren om wie ze zijn en we dagen ze uit op wat ze kunnen. Dat stelt in de eerste plaats eisen aan ons pedagogisch vermogen. We willen dit pedagogische vermogen activeren en ontwikkelen tot pedagogisch vakmanschap als een gemeenschappelijke noemer waarop wij elkaar weten te vinden. Daarbij beraden we ons op invoering van het Positive Behaviour Support, als blijkt dat de pilot die nu in de wijk loopt aansprekende resultaten oplevert.

d. Duurzaamheid en continuïteit

We willen onze inzet lang volhouden, daarom binden we ons niet aan een bepaalde tijdsperiode. Want we bereiken alleen resultaat voor de jeugd op Feijenoord bij een duurzame aanpak waarbij ons collectief een sterk en hecht verband wordt. Het is immers voor de jeugd zo belangrijk dat ze langdurig met goede mensen en vaste gezichten te maken hebben. Zo verwerven we het vertrouwen van de Feijenoordse kinderen en jongeren om zich aan ons te hechten en aan ons op trekken.

3. Pedagogische wijkprogrammering

a. Pedagogisch Wijkprogramma Feijenoord

We werken toe naar een wijkprogramma dat uitdrukt wat we als collectief willen bereiken voor de Feijenoordse jeugd, hoe we dat willen doen en tot welke concrete initiatieven dat leidt. We sluiten daarbij aan op de activiteiten van de afzonderlijke partners en op de ambities en targets die ze zichzelf stellen. Op basis van dit wijkprogramma sluiten we ook het Maatschappelijk Convenant dat in het Rotterdamse jeugdbeleid voorzien is. We mikken daarbij op medio 2016 maar dat is ook afhankelijk van adequate financiële ondersteuning.

b. Wat we nu al willen

We beginnen niet vanaf een nulpunt, maar hebben vanuit de jaren die achter ons liggen al een aantal acties en initiatieven op het oog waarvoor we in de startblokken staan. De uitvoering is vooral afhankelijk van financiële steun. Het gaat om de volgende initiatieven:

- *Ouders van Waarde*

We delen het standpunt van de gemeente Rotterdam dat ouders de primaire verantwoordelijkheid hebben voor de vorming en ontwikkeling van hun kinderen. Het programma Ouders van Waarde is erop gericht dat ouders die belangrijke positie ook waar kunnen maken; elementen ervan zijn versterking van persoonlijke eigenwaarde en innerlijke kracht, wederzijdse steun, opvoedingsvaardigheden, vrijwillige inzet in de school, sport, speeltuin en andere voorzieningen, waar mogelijk bestuurlijke verantwoordelijkheid. Dit zijn eindtermen; het hoe is nog niet bepaald. De oogmerken, invulling en opzet van het programma zal plaatsvinden in een co-creatie van ouders en andere betrokkenen, zodat ook sprake is van eigenaarschap.

- *Babyhuis Feijenoord*

Het babyhuis is geïnspireerd op het Babycollege van de Harlem Children's Zone, en biedt een gezellige inloop voor (aspirant) ouders van pasgeboren kinderen. Ontmoeting en uitwisseling staan centraal maar het Babyhuis biedt ook de mogelijkheid van terloopse hulp en voorlichting. Het Babyhuis voorziet in een ontbrekende schakel in het bredere aanbod aan voorzieningen die op de kwaliteit van leven van de allerjongste Feijenoorders gericht zijn.

- *Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA)*

Een MKBA op de aanpak die ons met het PCF voor ogen staat zodat we een scherper beeld krijgen van de baten van onze inzet en van de 'werkende bestanddelen'. De uitkomsten van zo'n MKBA kunnen ook een belangrijke rol vervullen bij de opzet en legitimering van het gemeentelijk jeugdbeleid, zeker daar waar het gaat om positief jeugdbeleid in de focuswijken.

- *Positive Behavior Support*

Zie hierboven

- *Externe inspiratiebronnen*

Een aantal inspiratiebijeenkomsten in 2016. Waarbij we denken aan een ontmoetingen met mensen als Luc Stevens, Micha de Winter, Pieter Winsemius, Eric van 't Zelfde, Marja van Bijsterveld.

4. De Feijenoordse en de Rotterdamse aspiraties vallen samen

a. Rotterdam Children's Zone

We sluiten met ons initiatief aan op de intenties en uitgangspunten van de Rotterdam Children's Zone zoals die beschreven staan in het advies van het Expertteam Children's Zone en in de brochure die de gemeente breed verspreid heeft.

b. Beleidskader Jeugd: Rotterdam Groeit

We weten ons ook gesterkt en geïnspireerd door Rotterdam Groeit, het Beleidskader Jeugd van de gemeente Rotterdam. Dit beleid geeft blijk van besef dat de kwaliteit van leven, de groei en de toekomst van de jeugd een aangelegenheid is van zeer velen, en dat je niet vroeg genoeg kunt beginnen met de vorming en ontwikkeling van kinderen en jongeren. Dit laatste sluit aan goed aan bij Erasmus als hij stelt dat opvoeding en onderwijs erover gaan 'hoe kinderen meteen na hun geboorte als vrije mensen dienen te worden opgevoed in deugdzaamheid en kennis'. Ons initiatief is een concrete invulling van het gemeentelijke beleid en we gaan ervan uit dat het dit beleid op haar beurt ook zal inspireren en versterken.

c. Right to Challenge

Het PCF is een gezamenlijk initiatief van burgers en al diegenen die zich –vrijwillig en beroepsmatig- in de praktijk van alledag voor de jeugd van Feijenoord inzetten. Zodoende werken we in daad mee aan de cultuuromslag die in het Rotterdamse Coalitieakkoord voorzien is. Daarom gaan we op voor het Right to Challenge waartoe het gemeentebestuur de Rotterdammers uitdaagt.

5. Een goede kennisbasis

a. It's the community stupid!

Zo zou je het onderzoek naar de beste condities voor ontwikkeling van de jeugd kunnen samenvatten. Veel van dat onderzoek vinden we in het beleidskader Jeugd van de gemeente. Belangrijke argumenten voor onze aanpak vinden we ook bij het wetenschappelijk werk van Robert Putnam, Micha de Winter, Pasi Sahlberg (Finse Third Sector), de breinwetenschap (environmental enrichment) en een verkenning van de Onderwijsraad uit 2003 waarin de Raad blijk geeft van een vooruitziende blik over het 'leren in een kennissamenleving'. Het is maar een greep want het is bekend dat er nog een enorme hoeveelheid kennis te ontsluiten valt. Vooral Robert Putnam geeft ons via zijn *Our Kids* (2015) wind in de rug als hij met zoveel woorden bepleit dat het in achterstandswijken wemelt van de goede mensen van allerlei slag en soort, die met elkaar en klokjerond voor de jeugd een ontwikkelingsgerichte omgeving creëren.

b. Kenniskring

Het PCF is ook een 'community of practice' van bewoners, professionals, studenten en wetenschappers. Dit levert kennisuitwisseling op waar iedereen van profiteert. Het levert ook kennis op die elders in Rotterdam en in Nederland kan worden benut.

c. Willen weten hoe het zit

We hebben de ambitie ook zelf onderzoek te initiëren. Op onze verlanglijst staan onderzoek naar de kwaliteit van leven in de perinatale fase op Feijenoord, naar de pedagogische en educatieve merites van wijkvoorzieningen anders dan de school, naar de Finse 'Third Sector' en de eerdergenoemde MKBA.

6. Inzet loont

a. *Equity pays off*

“Investing in equity and quality pays off”, aldus de OECD in het rapport ‘Equity and Quality’. We hebben goede redenen aan te nemen dat onze krachtenbundeling en de collectieve versterking van ons pedagogische handelen leidt tot de individuele, maatschappelijke en economische inverdieneffecten die de OECD schetst. Equity gaat er over dat dubbeltjes kwartjes worden door een samenhangende en geconcentreerde benadering voor de groei en ontwikkeling van kinderen in achterstandssituaties. Dat is een investering die zich dubbel en dwars terugverdient. Laten we die echter na dan betaalt de samenleving en de burger daarvoor de hoge prijs van maatschappelijke uitval met alle nare gevolgen van dien voor het individu, de samenleving en de economie. Die prijs betalen we overigens al in deze wijk en dat verdienen we niet. Bovendien, getuigt inzet voor de jeugd in een wijk als Feijenoord ook niet van de beschaving die Erasmus ons voorhoudt? We hebben het hier ook over een morele opdracht.

b. *Risico's door overheidsbeleid*

De waarschuwing hierboven is overigens hard nodig want het overheidsbeleid vervult ons met grote zorg. We vrezen dat de jeugd in achterstandswijken als Feijenoord door dat beleid vierdubbel gepakt wordt. Door een onderwijssysteem dat voor hen onvoldoende werkt. Door het ontbreken van inburgeringsbeleid zodat veel ouders onvoldoende toegerust zijn voor de rol die redelijkerwijs van hen verwacht mag worden. Door de kortingen op achterstandsgeld waardoor scholen in deze wijken minder armslag krijgen voor hun belangrijke werk. En door de bezuinigingen op het gemeentefonds die zonder twijfel zullen leiden tot een verminderde financiële inzet van de gemeente op andere disciplines dan het onderwijs die er zo toe doen in de ontwikkeling van de jeugd. Dit alles gaat ons en de komende generaties nog flink opbreken en verdient daarom een stevig tegengeluid. Aan ons zal het niet liggen.

a. *Verdeling van overheidsgeld*

De inzet en de verdeling van de overheidsmiddelen voor de ontwikkeling van de Feijenoordse jeugd maakt op ons een schimmige indruk. We krijgen daardoor niet het vertrouwen dat die middelen zo worden ingezet dat ze het beste renderen. Ook hebben we twijfels over de doeltreffendheid van de allocatiemechanismen: zo heeft de openbare aanbesteding van het Nieuw Rotterdams Welzijn niet vanzelf tot het effect dat goede mensen zich ook langdurig aan de wijk kunnen verbinden, maar eerder dat het onze fragiele pedagogische infrastructuur beschadigt. We dringen erbij de gemeente op aan de huidige inzet en de verdelingsmechanismen van het overheidsgeld te onderzoeken en zo te herijken dat ze aansluiten bij het belang van de kinderen en jongeren in deze wijk: goede mensen met een langdurig commitment. Dat lijkt ons ook een cruciaal uitvloeisel van het Beleidskader Jeugd. In het bijzonder pleiten we voor een meer robuuste financiering voor de Feijenoordse ‘pedagogisch ondernemers’, zoals Helderheid, Monteirogym, You Atelier, CJV en de Hockeyclub Feijenoord. Want hun financiële positie doet geen recht aan de maatschappelijke waarde van hun vaak langdurige inzet; laat staan dat die hen de armslag biedt die ze verdienen om voor veel meer kinderen en jongeren van betekenis te kunnen zijn.

b. *Ontschotte inzet*

Het Rotterdamse Beleidskader Jeugd biedt ook openingen voor een ontschotte inzet van overheidsgeld dat voor jeugdbeleid beschikbaar is. Gezien de krapte van de publieke middelen hard nodig want ‘schotten zijn zuinig’. Er zijn op Feijenoord bovendien organisaties die blijf geven van de gewenste inclusiviteit door meerdere maatschappelijk en pedagogische functies te vervullen, maar die met geld vanuit slechts één koker worden bediend. Kan de gemeente hier niet het 'mengkraanprincipe' hanteren, dus dat de financiële steun voor zulke organisaties vanuit meerdere budgetten worden samengesteld?

c. *Geen liefdewerk oud papier*

Met het PCF wordt een belangrijk publiek belang gediend. Dat hier sprake is van burgerinitiatief impliceert niet dat onze inzet een kwestie van liefdewerk oud papier is. We werken met gekwalificeerde mensen en de arbeider is zijn loon waard. Dat geldt ook voor de activiteiten die de stichting ontplooit om het PCF sterk en hecht te krijgen en te laten werken op basis van een samenhangende en gedragen wijkprogrammering.

7. ‘They are our kids too’

Wij menen dat deze aansporing van Robert Putnam er één is voor de velen buiten de wijk die een inbreng kunnen hebben op de kwaliteit van leven en de toekomst van de Feijenoordse jeugd. We doen dan ook een beroep op iedereen die de jeugd van Feijenoord goed gezind is ons initiatief met raad, daad en geld te ondersteunen. Daarom gaan we ook graag partnerschappen aan met de besturen van de beroepskrachten die in onze wijk werken, de gebiedscommissie, de gemeente en het Rijk, Woonstad, het NPRZ, hogescholen, universiteiten en andere kennisinstellingen, fondsen en bedrijfsleven.

8. Feijenoord als proefgebied voor de Rotterdamse cultuuromslag

We betrekken de burgers en de uitvoerders bij het beleid, aldus de gemeente. Wij keren het graag om. Onze wens zou zijn dat de overheid van betrokkenheid blijkt geeft bij initiatieven als de onze; dat is ook de strekking van het Rotterdamse Coalitieakkoord. Wij werken graag mee aan zo'n omslag door Feijenoord als leerwerkplek aan te bieden aan beleidsambtenaren. Een concrete invulling daarvan is 'Kantoort op Feijenoord' waarbij beleids- en beslisambtenaren hun tenten gedurende enkele dagen in de week en voor langere tijd opslaan in de wijk. Ze doen daar het werk wat ze anders ook op kantoor zouden doen, maar dan in een ambiance waar de publieke zaak in de praktijk van alledag en met hoofd, hart en handen gediend wordt. Het zal de praktijkrelevantie van het beleid en de beroepstrots van deze ambtenaren flink ten goede komen. Ook oriënteren we ons op het voorbeeld van de Universiteit van Pendrecht waarbij de bewoners en de werkers in de wijk fungeren als hoogleraren en leermeesters die de ambtenaren en bestuurders rijke leerervaringen bieden; want we beschikken hier over een massa kennis en ervaring en over een goed besef van wat de jeugd in deze wijk nodig heeft. Wij nodigen ambtenaren en bestuurders dan ook uit zich over te geven aan de beweging die we hier maken.

9. Klein maar dapper: bestuur en organisatie van het PCF

a. Een stichting met welwillenden

De rechtsvorm is een stichting. Deze voorziet ook in 'welwillenden', dat wil zetten natuurlijke of rechtspersonen die de doelstellingen van de stichting onderschrijven. Deze worden opgenomen in een register en de statuten voorzien in een jaarlijkse bijeenkomst met hen. De welwillenden zijn in elk geval de deelnemers van het collectief maar we nodigen sympathisanten van buiten de wijk graag uit tot deze kring te treden.

b. Stichtingsbestuur

Voor het stichtingsbestuur werven we gezaghebbende en onafhankelijke personen met een sterk netwerk in Rotterdam en in Nederland. Belangrijk is dat dit bestuur met betrokkenheid en met gevoel voor de verhoudingen en belangen het PCF bestuurt. En dat het werkt vanuit het perspectief van de Feijenoordse jeugd, de dagelijkse werkers van het collectief, de burger en die van de belastingbetaler.

c. Organisatie

Het bestuur wordt ondersteund door een secretaris-directeur die met een kleine groep freelancers en vrijwilligers werkt en die gezamenlijk blij geven van een overvloed aan deskundigheid en motivatie. Deze arbeiders zijn hun loon waard, maar het bureautje is net groot genoeg om het PCF in de lucht te houden zodat we de kosten ervan gelegitimeerd zijn.

d. Activiteiten van de stichting

Wijkprogrammering, fondsenwerving, communicatie, planning, administratie, begroting, deskundigheidsbevordering.

10. Erasmus inspireert ons

We wonen in de stad van Erasmus. Zouden we ons dan niet laten gezeggen en inspireren door de inzichten die hij ons heeft nagelaten over opvoeding en onderwijs? We besluiten dit manifest daarom met een Erasmusiaanse aansporing die ons hart sneller doet kloppen: 'Bedenk hoeveel je van je zoontje houdt, hoe veelzijdig en veeleisend een goede opvoeding is, maar ook hoe schitterend haar resultaat. Vergeet niet hoe vlot een kind alles opneemt en hoe soepel zijn geest is, hoe gemakkelijk het iets aanleert dat goed is en bij de menselijke natuur past, zeker als een vriendelijke, deskundige man het spelonderwijs weet aan te brengen'.

Namens het Pedagogisch Collectief Feijenoord

Ype Akkerman, februari 2015